POWSZECHNY TEATR ECOL

39 STOPNI

39 STOPNI

39 STOPNI

THE THIRTY NINE STEPS
W porozumieniu z Edwardem Snapem dla Fiery Angel Limited Johna Buchana oraz Alfreda Hitchckocka *39 STOPNI* w adaptacji Patricka Barlowa. Na podstawie oryginalnej wersji Simona Corble'a oraz Nobby'ego Dimona.

Przełożyła/*Translation* ELŻBIETA WOŹNIAK

Reżyseria/*Direction*: JAROSŁAW STANIEK, JERZY JAN POŁOŃSKI

Scenografia/*Stage Design*: MARTA EWA DĄBROWSKA

Kostiumy/*Costumes*: DOROTA ZALEWSKA

Ruch sceniczny/*Stage Movement*: JAROSŁAW STANIEK

Asystent reżysera/*Assistant Director*: ANDRZEJ JAKUBAS
Sufler/inspicjent/*Prompter/Stage Manager*: MAŁGORZATA URZĘDOWSKA

Grają/*Cast*:
ARTUR ZAWADZKI, KAROLINA ŁUKASZEWICZ,
MIROSŁAW HENKE, ANDRZEJ JAKUBAS

Oryginalna londyńska produkcja, w reżyserii Marii Aitken, z premierą w Teatrze Tricycle w Kilburn w sierpniu 2006 roku, przeniesiona do Teatru Criterion w West End w dniu 12 września 2006 roku. Oryginalna brytyjska produkcja była reżyserowana przez Fionę Buffini. Ta produkcja jest licencjonowana, filmy rozpowszechniane są przez ITV Global Entertainment Ltd.

The original London production, directed by Maria Aitken, opened at the Tricycle Theatre in Kilburn in August 2006 and transferred to the Criterion Theatre in the West End on 14 September 2006. The original UK production was directed by Fiona Buffini. This production is licensed by ITV Global Entertainment Ltd.

PREMIERA 10 PAŹDZIERNIKA 2009

W rozpoczynającym się sezonie Teatr Powszechny obchodzi jubileusz 65-lecia swego istnienia. Taka okazja skłania do podsumowań, a jednocześnie stawiania sobie nowych wyzwań. Te Powszechny podejmuje chętnie wbrew przeciwności i sceptycyzmowi z jakimi często się spotykają stara się konsekwentnie realizować. Jednym z takich działań jest istniejące od dwóch sezonów Polskie Centrum Komedii.

Centrum zrodziło się z przekonania o potrzebie upomnienia się o komedię i zawalczenia o jej współczesny styl. Jego celem jest odświeżenie komediowego repertuaru i podjęcie dyskusji na temat jego obecności we współczesnym teatrze. Wiele bowiem mówiło się o kryzysie współczesnej polskiej dramaturgii, o tym, że w ślad za młodym polskim teatrem nie pojawiały się teksty młodych polskich autorów. Dziś temat ten doczekał się nowego spojrzenia, a mimo to polska scena nadal zmaga się z brakiem współczesnych tekstów komediowych. Oczywiście zdajemy sobie sprawę, że liczba i poziom powstających komedii, a także sposób postrzegania tego gatunku przez widzów nie zmieni się z dnia na dzień. Ale wierzymy, że Polskie Centrum Komedii ma szansę stać się swoistym laboratorium, być miejscem warsztatu, a jednocześnie przestrzenią dla rozmów o kondycji współczesnej komedii.

Miniony sezon upłynął nam pod znakiem współczesnej polskiej dramaturgii. Na scenie Powszechnego odbyły się prapremiery sztuk nagrodzonych w pierwszej edycji ogłaszanego cyklicznie przez Centrum konkursu komediopisarskiego. Wyróżnione przez jury teksty oddaliśmy w ręce reżyserów działających w różnych przestrzeniach sztuki teatru, mających swój indywidualny pomysł na teatr. Dzięki temu powstały trzy spektakle różniące się od siebie nie tylko siłą wyrazu, ale i interpretacją. I choć premierowe sztuki przeszły sceniczną weryfikację w rozmaity sposób, to doświadczenia minionego sezonu przekonały nas, że droga jaką obraliśmy jest słuszna. Teatr komediowy wymaga „zastrzyku świeżości", i że warto podjąć ryzyko „przewietrzenia" jego repertuaru, by zamiast grać nieprzerwanie – skądinąd często świetne – sztuki Frayna czy Cooneya, pokusić się o poszukanie i wsparcie młodych polskich komediopisarzy.

Dlatego w tym i kolejnych sezonach będziemy kontynuować prace Polskiego Centrum Komedii i poszerzać je o nowe konteksty. Za pomocą prezentowanych sztuk chcielibyśmy poruszać tematy najważniejsze uniwersalne, a jednocześnie bliskie współczesnemu człowiekowi, naszemu widzowi. Pragniemy nadal konfrontować najnowsze teksty komediowe ze współczesną estetyką teatralną, która zdaje się nie docierać do teatrów komediowych, by coraz odważniej prezentować wielowymiarowość komizmu i śmiechu. A mówiąc o odrodzeniu komediowego gatunku mamy również na myśli przypomnienie jego klasycznych kanonów, według których komedia miała za zadanie nie tylko śmieszyć, ale przede wszystkim odwoływać się do określonego światopoglądu. W tym celu będziemy sięgać

During this season, Powszechny Theatre is celebrating its 65th jubilee. Such an occasion encourages summings-up, and, at the same time, adopting new goals that Powszechny sets eagerly and, against the odds and accompanying skepticism, tries to attain them. One of these initiatives is Polish Comedy Center that exists since two seasons.

The center was created out of the conviction that we should lay claim to the comedy genre and fight for its contemporary style. Its aim is refreshing the comic repertoire and starting the discussion on its presence in contemporary theatre. Much has been said about the crisis of contemporary Polish dramaturgy, and about the fact that the origin of young Polish theatre was not followed by the creation of young Polish authors' texts. Today, although the dynamic changes take place, Polish stage still struggles with the lack of contemporary comedy texts. Of course, we are aware that the number and the quality of new comedies, and the way the audience receives them will not change overnight. Nevertheless, we believe that Polish Comedy Center has the chance to become a special laboratory, workshop, and, at the same time, a space for discussions about the condition of contemporary comedy.

Latest season elapsed under the sign of contemporary Polish dramaturgy. In Powszechny world premiers of the plays awarded in the first edition of the announced periodically comedy-writing competition were staged. Texts appointed by the jury were handed to the directors having various theatre attitudes and different ideas on theatre. Therefore, three performances (varying in the force of expression and in attitude to interpretation) were created. Although they underwent stage verification differently, the conclusions drawn from the latest season assured us that the path we had chosen was right. We became convinced that a comedy theatre requires freshness and that it is worth to "air" its repertoire so as to attempt looking for and supporting young Polish comedy-writers instead showing again and again Frayn's or Cooney's plays (that undeniably are often very good).

Therefore during this and next season Polish Comedy Center will continue its activity with the extended scope. By means of the presented plays, we would like to raise the most important topics – the universal ones, but at the same time close to contemporary men i.e. members of the audience. We still wish to confront the latest comedy texts with the contemporary theatre esthetics (that apparently has not reached comedy theatres yet) so as to demonstrate more daringly many-sidedness of comicality and laughter. Speaking about the rebirth of the comedy genre, we also mean reminding its classical canons according to which comedy not only should make us laugh, but also appeal to a specific worldview. For that very reason, we will extend its spectrum and seek in this way new elements of the comedy craft. Among Powszechny's premiers, contemporary Polish comedy still will be present – however, we do not wish to become orthodox. We will confront it with foreign comedy since we do

po coraz szersze spektrum komedii, poszukując tym samym nowych elementów komediowego rzemiosła.

W premierowych propozycjach Powszechnego nadal obecna będzie współczesna polska komedia, jednak budując repertuar nie chcemy popaść w ortodoksję. Dlatego w tym sezonie skonfrontujemy ją z komediami obcojęzycznymi. Nie chcemy bowiem wyrzucać sztuk Cooneya czy Ayckborne'a z polskich scen, ale chcemy powalczyć o zmianę proporcji w planach repertuarowych. Dziś teksty Francuzów czy Anglików szczelnie wypełniają repertuary naszych teatrów komediowych, a my chcielibyśmy aby to współczesne polskie teksty stanowiły ich trzon. Wiemy, że to bardzo odważna deklaracja, ale wierzymy, że możliwe jest by plany sezonowe budowane były w stosunku dziewięćdziesiąt do dziesięciu, tzn. 90% tekstów polskich, 10% ważnej dramaturgii zagranicznej. Zdajemy sobie sprawę, że dziś jeszcze byłoby to trudne, czy wręcz niemożliwe, ale właśnie dlatego tak ważne jest dla nas Polskie Centrum Komedii i kolejne propozycje mające na celu zaktywizowanie rodzimego środowiska twórców. A kto wie może polska komedia zagości również na scenach europejskich. Już dziś przesłane przez nas do zagranicznych agencji sztuki wzbudziły zainteresowanie rynku brytyjskiego i niemieckiego. I choć wiemy jak trudne jest podjęcie ryzyka realizacji prapremier nowych polskich sztuk, i z jak dużą krytyką się to wiąże, to chcielibyśmy zachęcać kolejne teatry do włączenia się do dyskusji na temat polskiej komedii. Sami proponujemy w tym sezonie repertuar zbudowany w połowie na współczesnych polskich sztukach. Zaprosimy Państwa na dwie prapremiery autorów polskich i dwie zagranicznych. W lutym zaprezentujemy Państwu premierę *Kolacji dla głupca* jednego z najczęściej wystawianych obecnie autorów francuskich – Francisa Vebera. Veber, którego scenariusze święcą triumfy zarówno w kinie jak i na scenie, uważany jest za mistrza w obrazowaniu współczesnych stosunków międzyludzkich. Przy użyciu lekkiej formy potrafi idealnie ukazać nasze największe przywary, kompleksy i lęki.

Na początek jednak zapraszamy na szalony humor angielski spod znaku Monty Pythona. Zawrotne tempo, częste zwroty akcji i tajemnica rodem z najlepszych filmów Hitchcocka zatopione w ciekawą formę teatralną pomysłu Simona Corble'a i Nobby Dimon'a to najkrótszy opis *39 stopni*. Sztuka z powodzeniem prezentowana była w Londynie i Edynburgu, zdobywając najważniejszą nagrodę West Endu. A następnie podbiła sceny niemal całego świata: Bostonu, Sydney, Madrytu, Pragi, Nowego Jorku, a także Hongu Kongu i Tel Awiwu. Czy zdobędzie sympatię również łódzkiej widowni?

Anna Maria Dolińska
Kierownik literacki

not wish to throw Cooney's or Ayckborne's plays off Polish stages. Nevertheless, we want to fight for the change of proportion in the repertoire plans. Today French or English texts fill the repertoires of our comedy theatres, whereas we hope that Polish contemporary comedies will become their core. We know that this is a very courageous statement, but we believe that it is possible to build season plans according to 90 to 10 proportion (90% of Polish texts and 10% of outstanding foreign dramaturgy). We are aware of the fact that today it is still very hard (if not impossible) to exercise this – all the same, Polish Comedy Center and its following initiatives (aiming at the activation of domestic authors) are so important to us. Who knows – maybe Polish comedy will find its place also on European stages. Even now, the plays sent to foreign agencies have aroused considerable interest on British and German markets. Although we know the risk of staging new, Polish plays, and the kind of heavy critique it is connected with, we all the same would like to encourage other theatres to take part in the discussion on Polish comedy. Our theatre offers the balanced repertoire. We would like to invite you for two world premiers of Polish authors and two premiers of foreign dramatists. In February *The Dinner Game* by Francis Veber will be premiered. He is one of the authors staged most regularly nowadays. His scripts are extremely successful both in cinema and in theatre and he is considered the master of presenting contemporary human relations. With the use of light form, Veber manages to portray in a perfect way our greatest vices, complexes and phobias.

However, for the time being, we would like to invite you for wild and Monty Python-like humour. Quick pace, frequent twists of action, and the mystery taken from the best Hitchcock's films put together into an interesting theatre form devised by Simon Corble and Noby Dimon constitute the shortest description of *The 39 Steps*. The play was successfully presented in London and Edinburgh - it won the most important award of the West End. Then it conquered the stages of the whole world: Boston, Sydney, Madrid and Tel Aviv. Will it gain the sympathy of the audience in Łódź as well?

Anna Maria Dolińska
Literary Direktor

O HUMORZE ANGIELSKIM

Wojciech Orliński

Zwykle nie warto wierzyć w stereotypy – to nieprawda, że wszyscy Niemcy są punktualni, a wszyscy Japończycy pracowici. Wobec humoru angielskiego człowiek jest jednak bezradny. Jest tylko jeden kraj, w którym w hotelu można odnaleźć pod łóżkiem oprawioną w pleksiglas karteczkę z napisem „Tak, tutaj też sprzątamy". To nie znaczy oczywiście, że Niemcy nie sprzątają, a Japończycy nie żartują – ale tylko Anglicy jednocześnie sprzątają i robią sobie z tego żarty. Podstawową cechą humoru angielskiego jest to, że przepaja on każdy aspekt życia – od sprzątania pokoju po filozofię.

Najniższa forma komizmu

Śledząc dzieje humoru angielskiego w literaturze, dochodzimy nieuchronnie do najstarszych zabytków, jak *Opowieści kanterberyjskie* Chaucera (ok.1343-1400) – które dla literackiej angielszczyzny pełnią funkcję porównywalną z tą, jaką dla nas ma poezja Kochanowskiego – są pełne sprośnego humoru.

Oczywiście, Kochanowski też pisał sprośne humoreski, napisał też jednak „Treny" i „Odprawę posłów greckich". Tymczasem Anglicy nawet pisząc tragedie, nie mogą się powstrzymać przed żartowaniem. Tragikomedia do dziś pozostaje ich specjalnością w teatrze, wystarczy przypomnieć nazwiska Becketta, Stopparda czy Pintera. Ale nawet najtragiczniejsze dramaty Szekspira mają spore fragmenty, które według dzisiejszych kryteriów zaklasyfikowalibyśmy jako „czarną komedię" – na przykład drugi i trzeci akt *Hamleta*, w którym duński książę udaje obłąkanego i sarkastycznymi dowcipami prowokuje spiskowców, którzy zabili jego ojca.

Sami Brytyjczycy nie cenią sobie sarkazmu – często uważają go za „najniższą formę komizmu". Sarkazm – według klasycznej definicji z Cambridge – to humor polegający na tym, że wygłaszasz opinię w oczywisty sposób sprzeczną z tym, co tak naprawdę chcesz przekazać, wszystko razem czyniąc w intencjach obraźliwych dla rozmówcy. Hamlet prawi swym wrogom komplementy,

ABOUT ENGLISH HUMOUR

by Wojciech Orliński

Generally, it is no use to believe in stereotypes – it is not true that every German is punctual, and every Japanese is diligent. Nevertheless, in the face of English humour everyone is helpless. There is only one country in the world where a piece of paper in a plastic cover with the inscription "Yes, we cleaned up here" can be found under a hotel bed.

The basic feature of English humour is the fact that every aspect of life is saturated with it – from cleaning a room to philosophy.

The lowest form of comicality

When tracing the history of English humour in literature, we will inevitably reach its oldest monuments such as Chaucer's *The Canterbury Tales* (approx 1343-1400) that for literary English perform the function comparable to the one Kochanowski's poetry has for us - they are full of coarse humour.

Obviously, Kochanowksi not only wrote coarse humoresques, but also *Threnodies* and *The Dismissal of the Greek Envoys*. During that time, Englishmen even when writing tragedies could not refrain from joking. Tragicomedy still remains their specialty in theatre – enough to remind Beckett, Stoppard, or Pinter. Moreover, even the most tragic Shakespearian dramas contain considerable fragments that according to contemporary criteria can be classified as

JOHN BUCHAN

Syn duchownego z Perth, pisarz, dziennikarz, historyk, poeta, urodzony w 1875 roku w Szkocji. Studiował na Uniwersytecie w Glasgow oraz w Oksfordzie, gdzie zaczął publikować swoje utwory. Był adwokatem, a później odnoszącym sukcesy urzędnikiem państwowym w korpusie dyplomatycznym. Został gubernatorem generalnym w Kanadzie i otrzymał tytuł honorowy „Baron Tweedsmuir". Prace nad swoją najpopularniejszą powieścią *39 stopni* rozpoczął podczas ciężkiej choroby w 1914. Po raz pierwszy opublikowano ją w 1915 roku w Edynburgu. Główny bohater *39 stopni* Richard Hannay pojawia się w wielu utworach jego autorstwa.

JOHN BUCHAN

JOHN BUCHAN

The son of a clergymen from Perth. A writer, journalist, historian, and poet born in Scotland –1875. He attended Glasgow and Oxford Universities where he started to publish his fiction. His carrier was a barrister and later a very successful Civil Servant in the diplomatic corps. He ended up living in Canada as Governor-General and was honored with the title Baron Tweedsmuir. He has begun working on *The 39 Steps* during his serious illness in 1914. It was published for the first time in 1915, Edinburgh. Richard Hannay, the hero of *The 39 Steps*, went on to feature in his many later novels.

JOHN BUCHAN

w których zawsze kryje się aluzyjne drugie dno – chwaląc cnotę matki, Hamlet nazywa ją ladacznicą, chwaląc prawość króla, między wierszami nazywa go mordercą. W kontaktach z Brytyjczykami trzeba uważać, bo grzecznościowe uwagi typu: „miło cię znowu widzieć", „ten krawat świetnie pasuje do twojej marynarki" czy też „robienie interesów z tobą to prawdziwa przyjemność", mogą być właśnie sarkastyczną kpiną.
Sarkazm jest jednym z czołowych brytyjskich towarów eksportowych – co najmniej od czasów *Latającego cyrku Monty Pythona*

"black comedy" – for instance in the second and the third act of *Hamlet* Danish prince pretends to be mad and with the use of sarcastic jokes provokes the conspirators who killed his father.
British people do not appreciate sarcasm – they often consider it as "the lowest form of comicality". Sarcasm – according to a classical Cambridge definition – is the kind of humour consisting in delivering an opinion clearly contradictory to the one you really want to convey – doing all that with the intention of insulting the interlocutor. Hamlet pays compliments to his enemies in which the allusive second meaning always can be found – by praising chastity of his mother, Hamlet calls her a strumpet, by praising honesty of the king, Hamlet calls him a murder. Having contacts with the British, one must be careful with polite remarks like "nice to see you again", "this tie suits your jacket well", or "doing business with you is a real pleasure" since they can be received precisely as a sarcastic mockery.
Sarcasm is one of the major British export merchandise – at least since *Monty Python's Flying Circus* English humour is highly esteemed around the world.

humor angielski wszędzie na świecie jest w cenie.

Nowy wymiar sarkazmu

Członkowie grupy Monty Pythona nadali sarkazmowi nowy wymiar. Jak wiadomo, będąc ludźmi wysoce wykształconymi, kulturalnymi i inteligentnymi, większość skeczy układali tak, by zrobić z siebie jak największych chamów i kretynów. Ułatwiała im to inna brytyjska specjalność, jaką jest humor nonsensu. Rzecz w tym, że nie tylko sami Pythoni na ekranie zachowują się jak idioci – fabuła też robi wrażenie wymyślonej przez kogoś niezbyt rozgarniętego, jak choćby w skeczu o Ministerstwie Głupich Kroków, o zdechłej papudze czy też hiszpańskiej inkwizycji.
Klasycy wiktoriańskiego humoru nonsensu, jak Lewis Carroll (*Alicja w krainie czarów*), Edward Lear (*Limeryki*, *Akond ze Skwak*) czy Hilaire Belloc (*Historia Henia, który żuł kawałki Sznurka i wskutek tego wyzionął Ducha w Młodym Wieku oraz w Straszliwych Męczarniach*) nie ustępowali jednak Pythonom wykształceniem – to odpowiednio profesor matematyki, profesor rysunku oraz historyk, eseista i członek parlamentu

New dimension of sarcasm

Members of the Monty Python group granted sarcasm a new dimension. As is well known, being highly educated, cultivated, and intelligent people they composed the majority of sketches so as to make the greatest boors and morons of themselves. It was facilitated

ALFRED HITCHCOCK

Urodził się 13 sierpnia 1899 roku w Londynie, w dzielnicy East-end. Środowisko i czasy, w których przyszedł na świat wywarły ogromny wpływ na jego twórczość: dziesięć lat wcześniej w dzielnicy tej grasował słynny morderca – Kuba Rozpruwacz, a w tym samym roku przyszedł na świat inny ze znanych zabójców: John Christie. W wieku 16 lat rozpoczął edukację w tamtejszym University of London. Trzy lata później, będąc już pełnoletnim mężczyzną, zatrudnił się w firmie telegraficznej Hanley Telegraph Company. W tym czasie zaczął również wieczorowo studiować historię sztuki. Młody Hitchcock miał dwie pasje. Przede wszystkim interesowało go kino: czytał każde fachowe pismo, jakie wpadało mu w ręce, był na bieżąco ze wszelkimi nowinkami technicznymi. Druga to rozprawy seryjnych morderców: przesiadywał na salach sądowych, spisywał i tworzył własną „bibliotekę zbrodni" Kiedy powstało słynne studio Paramount, Hitchcock został od razu do niego przyjęty jako twórca napisów do niemych filmów. Jednak jego pasja filmowa sięgała dużo dalej. Zauważyła to dyrekcja studia i po krótkim czasie zaproponowała mu stanowisko asystenta reżysera, co jeszcze bardziej ugruntowało jego pasję

ALFRED HITCHCOCK

ALFRED HITCHCOCK

Zadebiutował w roku 1922 filmem *Numer 13*. Pierwszym znaczącym filmem był *Lokator*. W 1939 r. Hitchcock wyemigrował do Hollywood. Pierwszym filmem zrealizowanym w USA była *Rebeka*. Do następnych utworów Hitchcock zaczął wprowadzać coraz więcej psychologii. Na stałe współpracował z takimi aktorami jak: Ingrid Bergman, James Stewart, Cary Grant, czy Grace Kelly. Alfred Hitchcock jest prawdopodobnie najbardziej znanym reżyserem thrillerów. Jego filmy (min. *Ptaki*, *M jak Morderstwo*, *Zawrót Głowy*, *Okno na podwórze*, czy *Psychoza*) stały się ponadczasowymi klasykami światowego kina. Hitchcock znany jest jako „Mistrz suspensu". Zmarł 26 kwietnia 1980 r. w Los Angeles.
Granada International reprezentuje prawa do większości klasycznych filmów Hitchcocka, m.in. *39 Kroków* (1935), *Jamaica Inn* (1939), oraz *Lokator* (1926).

w jednym. Humor nonsensu zawsze był domeną ludzi kulturalnych i wrażliwych – przynajmniej w Wielkiej Brytanii.
O brytyjskości tego humoru świadczy to, że jest on trudno przekładalny z angielskiego na amerykański. *Latający Cyrk Monty Pythona* najpierw nadawał kanał PBS specjalizujący się w zacnych europejskich produkcjach o bardzo wysokich walorach artystycznych i bardzo niskiej oglądalności. Dopiero potem Pythonami zainteresowały się telewizje komercyjne, ale te nadawały *Latający cyrk* z cięciami cenzorskimi. Nagle okazało się,

by another English specialty i.e. nonsensical humour. In fact, not only the Pythons themselves act as fools onscreen, but also the plot seems to be written by someone slow-witted – as in the sketch about *The Ministry of Silly Walks*, *Dead Parrot*, or *The Spanish Inquisition*.
Classics of Victorian nonsensical humour: Lewis Carroll (*Alice's Adventures in Wonderland*), Edward Lear (*Limerics*, *The Akond of Swat*), or Hilaire Belloc (*Henry King*) were similarly educated as the Pythons – they are respectively: mathematic professor, drawing and history professor, essayist and the member of the parliament. Nonsensical humour has always been the domain of cultural and sensitive people – at least in Great Britain.
The fact that it is hard to translate from British English to American English bears testimony to Britishness of such humour. PBS channel broadcast *The Flying Circus of Monty Python* first – it specialized in the respectable European productions having very high artistic value and very low viewership at the same time. Only after that, commercial TVs took an interest in the Pythons – nonetheless, they broadcast *Flying Circus* with censor cuts.

że liberalni Amerykanie nie zaakceptują dowcipów strawnych dla konserwatywnych podobno Brytyjczyków.
Trudno powstrzymać się dziś od chichotu, kiedy czyta się dokładne opisy ingerencji cenzorskich w skecze Monty Pythona. „Scena z człowiekiem na wózku inwalidzkim z mieczem w głowie – wycięta, by nie obrażać niepełnosprawnych",„Usunięto postać oficera marynarki przebranego za kobietę", „Usunięto postać nagiego mężczyzny grającego na fortepianie". W animowanym przerywniku „Złota epoka lotów balonowych"– przedstawiającym braci Montgolfier biorących kąpiel w balonie – oryginalna narracja brzmiała „Joseph Michael Montgolfier energicznie szorował tors, nogi i części intymne". Amerykanie wycięli słowa „i części intymne".

Procesy i protesty

Oburzeni Pythoni wytoczyli proces telewizji ABC i wygrali go w 1976 r. Wyrok stał się ważnym precedensem, przyznając posiadaczom praw autorskich prawo weta w podobnych sprawach.
Kłopoty Pythoni miewali również w Europie. W 1971 r. bawarska telewizja poprosiła ich

Suddenly it appeared that liberal Americans would not have accepted the jokes digestive for reputedly conservative British men.
Nowadays it is hard to refrain from a giggle when one reads the detailed descriptions of censorship interferences in Monty Python's sketches. "The scene with a man on a wheelchair with a sword in is head – cut out in order not to offend the disabled", "the character of a navy officer dressed as a woman – removed", "the naked man playing piano – eliminated". In the animated interlude *The Golden Age of Ballooning* presenting the

ALFRED HITCHCOCK

Born on the 13th of August 1899 in the East End of London. Where and when he was born exerted strong influence on his work. Ten years earlier in the very same area the infamous murderer Jack the Ripper prowled, and on the year of Hitchcock birth another notorious slaughterer was born – namely John Christie. At the age of 16, he started his education in the local University of London. Three years later, after his graduation he was employed in Hanley Telegraph Company. During that time, he started evening classes in the history of art. Young Hitchcock had two passions. Firstly, he was interested in cinema: he read every professional article he managed to get – he new every technical novelty. His second passion were the trials of serial murderers: he visited courtrooms, made notes, and created his own "crime library". When famous Paramount Pictures were created, Hitchcock was employed there at once as a title-card designer for silent films Nevertheless his film passion was far greater. The management of the film company noticed it and after a while, they proposed him the assistant director post, which established his passion. His debut *Number 13* took place in 1922. His first important film was *The Lodger*.

ALFRED HITCHCOCK

ALFRED HITCHCOCK

In 1939 Hitchcock emigrated to Hollywood. His first film produced there was *Rebeka*. In his further films he started to introduce more psychology. Ingrid Bergman, James Stewart, Cary Grant, and Grace Kelly were his favorite actors. Alfred Hitchcock is probably the most famous director of the thriller genre. His films (*The Birds*, *Dial M for Murder*, *Vertigo*, *Rear Window*, *Psycho*) are enduring classics of world cinema. He is generally known as "The Master of Suspense". He died in 1980, Los Angeles.
Granada International owns copyrights for the majority of Hitchcock's films i.e. *The 39 Steps* (1935), *Jamaica Inn* (1939), and *The Lodger* (1926).

ALFRED HITCHCOCK

o serię programów w wersji niemieckiej – jako *Monty Python's Fliegender Zirkus*. Pythoni uznali, że dadzą sobie z tym radę, w co bardziej skomplikowanych kwestiach (jak np. odszukanie zwrotu takiego jak „hinterbacken das ein kangaroo" czyli „odbytnica kangura") radząc się tłumacza i pytając, czy to jest śmieszne. Niemcy zwykle z kamiennymi twarzami odpowiadali: „Ja, ja, bardzo śmieszne" – po czym w 1972 roku zamówili u nich drugą serię *Monty Python's Fliegender Zirkus*, ale już po angielsku, z niemieckimi napisami.

Tylko raz Pythonom udało się wyprowadzić z równowagi wszystkich, włącznie z zimnokrwistymi wyspiarzami – było to oczywiście przy okazji filmu *Żywot Briana* (1979). Film ten niektórzy uznali za parodię Ewangelii, choć w rzeczywistości tylko rozgrywa się w tej samej epoce i miejscu. Prawdę mówiąc, Pythoni początkowo rozważali sparodiowanie Chrystusa, ale po przestudiowaniu Nowego Testamentu doszli do wniosku, że nie

Montgolfier brothers taking a bath in their balloon – the original narration read "Joseph Michael Montgolfier went on to scrub his torso, his legs and his naughty bits". Americans cut out the words "his naughty bits".

Lawsuits and protests

Outraged Monty Python brought an action against the ABC television and won it in 1976. The verdict became an important precedent granting the owners of the copyright the right to veto in similar cases.

The Pythons had troubles in Europe as well. In 1971 Bavarian television ordered a series of programs in a German-language version entitled *Monty Python's Fliegender Zirkus*. The Pythons decided that they would get along with it – and in more complicated matters (as in finding German counterpart for English "kangaroos rectum" – which is "hinterbacken das ein kangaroo") consulted the translator and asked him whether it was funny.

ma punktu zaczepienia dla satyryka. Takim punktem zaczepienia może być czyjaś obłuda, próżność czy egoizm, ale Pythonom nie udało się ich odnaleźć w słowach i czynach Chrystusa. Zdecydowali się więc nakręcić film, którego pomysł – choć zuchwały – nie podważa żadnych prawd wiary. Nie jest to komedia o Chrystusie, tylko o ludziach, którzy stali zbyt daleko podczas Kazania na Górze i nie usłyszeli dokładnie przesłania (usłyszeli np. „błogosławieni malujący pokój"). W Wielkiej Brytanii zapanowała sytuacja czysto pythonowska. *Żywot Briana* przeszedł przez państwową cenzurę, czyli British Board Of Film Censors. Niektóre zdominowane przez prawicę samorządy zakazywały pokazów, odwołując się do zapomnianego przepisu o... „zasadach higieny w salach kinowych".

Obrazoburczość jednak zawsze była – obok sarkazmu i nonsensu – ważnym składnikiem humoru angielskiego. Te składniki układają się zresztą w logiczną całość

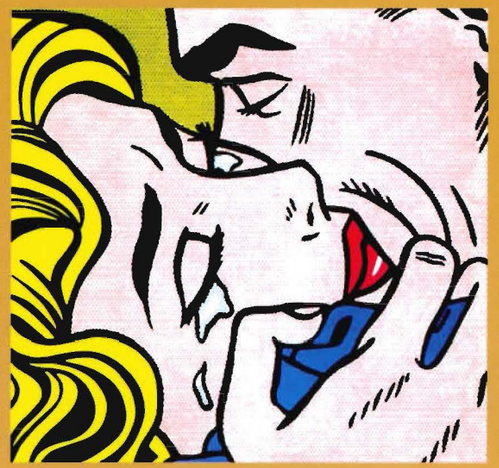

Germans usually answered the same with a stony face ("Ya, ya it's funny) – and after that, they ordered the next series of *Monty Python's Fliegender Zirkus*, but this time in English, (with the subtitles in German).

Only once the Pythons managed to put everybody (along with the cold-blooded islanders) out of patience – it was, of course, on the occasion of *Monty Python's Life of Brian* premiere (1979). Some considered it a parody of the Gospel (although in reality it only takes place in the same epoch and location). To tell the truth the Pythons pondered on parodying Christ at first – nevertheless after studying the New Testament they arrived at a conclusion that there was no starting point for a satiric there. Someone's hypocrisy, vanity, or egoism could have become such a starting point, but they couldn't have found anything like that in the words and deeds of Christ. Therefore, they decided to shoot a film which idea

NOBBY DIMON

Dyrektor artystyczny North Country Theatre - objazdowej trupy z Richmond w Yorkshire. Przez ponad 20 lat pracował dla wielu teatrów, reżyserując, pisząc sztuki, adaptacje teatralne, oraz okazjonalnie występując na scenie. Jego prace to między innymi: *James And The Giant Peach* (Snap Theatre), *Beowulf*, *Dzwonnik z Notre Dame*, *The Passion Plays* (Harrogate Theatre), *39 Stopni*, *Opactwo Northanger*, *Zaginiony Świat*, oraz *Miesiąc na wsi* (North Country Theatre). Nobby Dimon pracuje ostatnio nad adaptacją *The Imitation Game* Iana McEwana.

NOBBY DIMON

NOBBY DIMON

Artistic Director of North Country Theatre, a touring company based in Richmond, Yorkshire. He has worked for more than 20 years for various theatre companies – primarily directing, devising and adapting, and occasionally acting. His work includes adaptations of *James and The Giant Peach* (Snap Theatre), *Beowulf*, *The Hunchback of Notre Dame*, *The Passion Plays* (Harrogate Theatre), *The 39 Steps*, *Northanger Abbey*, *The Lost World* and *A Month in the Country* (North Country Theatre). Nobby Dimon has recently adapted Ian McEwan's *The Imitation Game*.

NOBBY DIMON

– jeśli nie mamy do powiedzenia nic bluźnierczego, po co zaraz uciekać w sarkazm? Skoro zaś świat, w którym żyjemy, jest tak straszny, że chcemy o nim sarkastycznie bluźnić – czy nie lepiej w takim razie uciec wyobraźnią w czysty nonsens?

Lubimy mówić, że historia Polski jest wyjątkowo krwawa i tragiczna. Pomyślmy o historii Wielkiej Brytanii – właściwie od czasu inwazji Normanów (1066) do detronizacji Jakuba II (1688) jest to jeden wielki ciąg wojen domowych, wielkich epidemii, zamachów stanu, palenia na stosie katolików przez protestantów (i odwrotnie) lub ścinania monarchistów przez republikanów (i odwrotnie).

Kiedy sąsiedzi dawali nam święty spokój na

– even though impertinent – does not shake any rule of faith. It is not a comedy about Christ, but about the people who stood too far during the Sermon on the Mount and did not hear precisely its message (they heard for example "blessed are the cheesemakers" instead "blessed are the peacemakers"). In Great Britain a purely pythonic situation took place - *Life of Brian* came through the public censorship i.e. British Board of Film Censors, but some of the local governments dominated by the right wing forbade the movie shows referring to the forgotten rule about the hygiene in the cinema.

Iconoclasm has always been – along with sarcasm and nonsense – the important component of English humour. These components fall into place logically – if we do not have anything blasphemous to say, why to resort to sarcasm right away? Since the world we live in is so terrible that we want to blaspheme sarcastically on it – isn't it better to escape in imagination into pure nonsense?

We like to say that Polish history is uncommonly bloody and tragic. Let us think about the history of Great Britain – practically from the Norman Conquest (1066) to the dethronement of James II (1688) it is one

dwa stulecia czy choćby dwie dekady, nasi poeci „siadali w cieniu lipy i odpoczywali sobie" albo po prostu „jeździli w maju na przednim pomoście tramwaju". Brytyjczycy w takiej sytuacji raczej przystępowali do energicznego mordowania się – dlatego ich poeci często wikłali się w awantury polityczne, z których albo cudem boskim udawało im się ujść z życiem (jak Szekspirowi zamieszanemu w spisek Esseksa przeciw Elżbiecie), albo niestety nie udawało (jak Marlowe'owi zabitemu prawdopodobnie przez elżbietańskie służby specjalne).

Nie ma się co dziwić temu, że humor brytyjski tak często sięga po żarty o śmierci, katach, grabarzach i trupach. I temu, że tak często kpi się w nim z królów, królowych, sędziów i tzw. sprawiedliwości. Sześć stuleci nieustannej makabry musiało zrobić swoje. Czasem czarny humor jest jedyną pociechą, a bluźnierstwo jedynym duchowym uspokojeniem.

Podczas wojny o Falklandy w 1982 r. załoga tonącego okrętu HMS „Sheffield", oczekując na ratunek (którego nie doczekały 22 osoby), podtrzymywała się na duchu, śpiewając nie „God Save The Queen" czy „Rule Britannia", tylko właśnie końcową piosenkę z „Żywotu Briana", „Always Look on the Bright Side of

long sequence of civil wars, great epidemics, coups d'état, burning the Catholics by the Protestants at the stake (and vice versa), or decapitating the royalists by the republicans (and vice versa).

When our neighbors left us alone for a century or two, our poets "sat beneath the leaves of the linden tree and took a rest" or "in May rode on the front of a tram". The British in such a situation would have vigorously proceeded to murdering one another, which is probably the reason why their poets were so often entangled in political arguments. Sometimes they miraculously managed to save their necks (as Shakespeare involved in the Essex's plot

SIMON CORBLE

Uczył się aktorstwa na Uniwersytecie w Manchesterze, gdzie zaczął pisać i reżyserować swoje własne sztuki. Założył trupę aktorską Midsommer Actors, która w latach 90-tych prezentowała przedstawienia w określonej lokalizacji np. *Burzę* na wyspie Hilbre oraz jego własną adptację *The Woodlanders* Thomasa Hardy'ego w lesie niedaleko Hebden Bridge. Inne jego utwory wystawiane przez Midsommer to *Pan Gawen i Zielony Rycerz*, *Dracula the Undead, The Wonderland Adventures of Alice* wyprodukowana przez Manchester Library Theatre oraz the London Bubble, *Pies Baskerville'ów* wyprodukowany przez the Duke's Playhouse Lancaster . Simon Corble poznał Nobby'ego Dimona podczas pisania sztuki dla Harrogate Theatre w 1995 i będąc wielkim fanem Buchana oraz Hitchcocka zaoferował swoje usługi zespołowi przygotowującemu *39 stopni*. Sztukę tę ekipa Country Theatre z powodzeniem prezentowała w wiejskich salach i małych teatrach. Simon Corble pracuje obecnie nad adaptacją opowiadania Oscara Wilde'a *Rybak i jego dusza* dla the Found Group, jak również planuje kolejne wystawienia dzieł Szekspira w plenerze.

SIMON CORBLE

SIMON CORBLE

Trained as an actor at Manchester Poly where he soon began to devise and direct his own work. He formed his own company Midsommer Actors which throughout the '90s put on performances in some atmospheric locations, including *The Tempest* on the island of Hilbre and his own adaptation of Hardy's *The Woodlanders* in a forest near Hebden Bridge. Among his other plays that toured with Midsommer were *Gawain and the Green Knight, Dracula the Undead, The Wonderland Adventures of Alice* also produced by Manchester Library Theatre and the London Bubble; *The Hound of the Baskervilles* also produced by the Duke's Playhouse Lancaster. Simon Corble met Nobby Dimon while devising a piece for Harrogate Theatre in 1995, and, being a life-long Buchan and Hitchcock fan, immediately offered his services as writer to the team that created *The 39 Steps*. It triumphantly toured village halls and small theatres with North Country Theatre. Currently he is working on a stage adaptation of Wilde's *The Fisherman and His Soul* for the Found Group, as well as making plans for his next site-specific Shakespeare production.

SIMON CORBLE

Life". Optymistyczny tytuł tej piosenki jest celowo mylący, w rzeczywistości jest to doskonały przykład makabrycznego brytyjskiego humoru. Mam nadzieję, że kiedyś weźmie ją na warsztat Manniak Czwartkowy. Ja nie czuję się na siłach, by znaleźć dobry polski rym odpowiadający błyskotliwemu „live's a piece of shit, when you look at it".
W filmie piosenkę tę śpiewa, jak wiadomo, chór ukrzyżowanych nieszczęśników. Jedna ze zwrotek najlepiej chyba podsumowuje istotę brytyjskiego sarkazmu, nonsensu i makabry: „Życie jest absurdem, a śmierć jego ostatnim słowem, trzeba jednak ukłonić się, gdy zapada kurtyna. Zapomnij o swoich grzechach, rozwesel widownię – baw się tym, to już i tak twoja ostatnia okazja". Pod tą poradą podpisaliby się chyba wszyscy klasycy brytyjskiego humoru – Chaucer, Szekspir, Swift, Lear, Dickens, Stoppard, Frayn, a także Rowan Atkinson z Benny Hillem.

Wojciech Orliński (ur. 24 stycznia 1969 w Warszawie) – polski dziennikarz, pisarz i publicysta. Od 1997 pracuje w „Gazecie Wyborczej", gdzie pisze głównie na tematy związane z kulturą masową. Ukończył studia chemiczne na Uniwersytecie Warszawskim. Pracował w „Sztandarze Młodych", Biuletynie Polskiej Akademii Nauk i „Wiadomościach Kulturalnych", jeden z założycieli pisma „Lewą Nogą". Publikował również w „Krytyce Politycznej". W 2005 roku stypendysta wiedeńskiego Instytutu Nauk o Człowieku. Autor książki „Co to są sepulki? Wszystko o Lemie" wydanej w 2007 oraz opowiadań science fiction opublikowanych w „Nowej Fantastyce". Prowadzi blog „Ekskursje w dyskursie".

„Gazeta Wyborcza"
23. 09. 2002

against Elisabeth) or couldn't manage to do it (like Marlow supposedly killed by Elizabethan secret services).
No wonder that British humour reaches for the jokes about death, executioners, gravediggers, and corpses so often and the British mock their kings, queens, judges, and the so-called justice a lot. Six centuries of unremitting macabre did its job. Frequently black humour is the only consolation and blasphemy the only spiritual appeasement.
During The Falklands War in 1982 the crew of sinking battleship HMS Sheffield when waiting for the rescue (that 22 people did not live to see) supported each other by singing not *Got Save The Queen* or *Rule Britannia*, but the final song from *Life of Brian* – namely *Always Look on the Bright Side of Life*. The optimistic title of this song is deliberately misleading – in fact, it is an excellent example of macabre British humour. I hope that someday Wojciech Mann would translate this song and explain its sense. I do not feel equal to find a good rhyme in Polish corresponding to brilliant "live's a piece of shit, when you look at it".
In the film this song is sang by the choir of crucified wretches. One of the stanzas sums up possibly in the best way the essence of British sarcasm, nonsense, and macabre: "Life is quite absurd and death's the final word, you must always face the curtain with a bang. Forget about your sins, give the audience a grin, enjoy it, it's your last chance". Probably all classics of English humour would subscribe to this advice – among others Chaucer, Shakespeare, Swift, Lear, Dickens, Stoppard, Fraynn, together with Rowan Atkinson, and Benny Hill.

Gazeta Wyborcza
23. 09. 2002

PATRICK BARLOW

Angielski aktor, komik i dramatopisarz. Urodził się 18 marca 1947 roku. Jego komediowe alter-ego Desmond Olivier Dingle jest założycielem, dyrektorem artystycznym oraz naczelnym dwuosobowej trupy National Theatre of Brent, która występowała na scenie, w telewizji i w radiu. Patrick Barlow jest scenarzystą, jak również wykonawcą, wielu produkcji *National Theatre of Brent*, między innymi *Desmond Olivier Dingle's Complete History of Shakespeare* oraz *The Arts and How They Was Done (2007)*. Napisał również czteroczęściową komedię sytuacyjną dla radia zatytułowaną *Patrick and Maureen Maybe Music Experience*, która nadawana była przez 4 tygodnie stycznia 1999. Jego historia świata *All the World's Globe* była transmitowana przez program Radio 4, wygrała Sony Gold Award dla najlepszej adaptacji komediowej oraz Premier Ondas dla najlepszej europejskiej komedii.
Zagrał rolę Oma w radiowej adaptacji *Pomniejszych Bóstw* Teery'ego Pratchetta (2006). Oprócz sztuk dla the National Theatre of Brent , Patric Barlow napisał libretto do *the Judgment of Paris* dla Covent Garden Venture. Zagrał rolę Boba w telewizyjnym sitcomie zatytułowanym *Is it Legal?* (1996-1998) oraz wikarego w *Jam & Jeruzalem*. Jego film *Van Gogh* otrzymał nagrodę Prix Futura na Berlińskim Festiwalu Filmowym, a *Rewolucja Francuska* nagrodę dla najlepszej europejskiej komedii festiwalu filmowego w Jerusalem. Zagrał również w *Zakochanym Szekspirze, Notting Hill, Dzienniku Bridget Jones, i ostatnio w Gorącym Temacie* Woody'ego Allena. Za jego adaptację *39 stopni* przyznano mu nagrodę Olivier Award oraz What's Onstage .

PATRICK BARLOW
PATRICK BARLOW
PATRICK BARLOW
PATRICK BARLOW

39 stopni

Komedia kryminalna według
Johna Buchana i Alfreda Hitchcocka

39 stopni to dziewiętnasty film w karierze mistrza Alfreda Hitchcocka, ale pierwszy, który odniósł znaczący sukces kasowy i artystyczny. Mistrz kina grozy zekranizował opublikowaną w 1915 roku powieść Johna Buchana, choć z książkowego pierwowzoru zaczerpnął niewiele więcej ponad tytuł kryptonim międzynarodowej szajki szpiegowskiej. Autorem scenicznej wersji tego klasyka kina jest Patrick Barlow. Sztuka oparta jest na oryginalnym pomyśle Simona Corble i Nobby´ego Dimona, który pierwotnie przewidziany był jako spektakl dla tylko dwóch aktorów. Choć Barlow uzupełnił ją o wiele muzycznych i filmowych cytatów z najbardziej znanych produkcji Alfreda Hitchcocka, a fabułę i konstrukcję postaci prawie dosłownie przepisał z jej kinowego pierwowzoru, to przede wszystkim wyposażył ją w charakterystyczny brytyjski humor spod znaku Monty Pythona, czyniąc całą historię bardziej komediową.

Pierwsza wersja sztuki, w której czterech aktorów gra ponad sto ról, miała swoją premierę w czerwcu 2005 roku. Spektakl przygotowała Fiona Buffini w West Yorkshire Playhouse. Natomiast pierwsze londyńskie wystawienie komedii Barlowa, tym razem w reżyserii Marii Aitken i pod tytułem *John Buchan's The 39 Steps*, miało miejsce rok później w Tricycle Theatre. Produkcja szybko przeniosła się do Criterion Theatre na londyńskim West Endzie, gdzie z powodzeniem wystawiana jest do tej pory. Swoją

The 39 Steps

Criminal comedy based on
John Buchan's novel
and Alfred Hitchcock's film

The 39 Steps was the nineteenth film in Alfred Hitchcock's career, nevertheless it was the first one so financially and artistically successful. The master of thriller genre screened the novel of John Buchan published in 1915, however he drew little else than the title of the book being the code-name of the international band of spies. Patrick Barlow prepared the stage version of this cinema classic. The play is based on the original concept of Simon Corble and Nobby Dimon conceived at first as the performance for only two actors. Although Barlow enriched it with many music- and film-citations from Alfred Hitchcock's productions, left the plot and construction of the characters almost literary rewritten from its cinema prototype, he, above all else, endowed it with characteristic British humor of Monty Python style – making this history more comedy like.

The first version of the performance in which four actors play over one hundred parts had its premiere in June 2005. Fiona Buffini prepared the play for The West Yorkshire Playhouse. Whereas the first London presentation of Barlow's comedy (this time under Maria Aitken's direction and under the title *John Buchan's The*

PATRICK BARLOW

Born March 18, 1947. English actor, comedian and playwright. His comedic alter ego, Desmond Olivier Dingle, is the founder, artistic director and chief executive of the two-man *National Theatre of Brent*, which has performed on stage, on television and on radio. Patrick Barlow is the scriptwriter, as well as lead performer, in many National Theatre of Brent productions, in particular *Desmond Olivier Dingle's Complete History of Shakespeare* and *The Arts and How They Was Done* (2007). He also wrote the 4-part situation comedy for radio called *The Patrick and Maureen Maybe Music Experience* which ran for four weeks of January 1999. His complete story of the *world All the World's Globe* was transmitted on Radio 4 and won a Sony Gold Award for Best Adapted Comedy and Premier Ondas for Best European Comedy. He played the part of Om in the radio adaption of Terry Pratchett's *Small Gods* (2006). Besides the National Theatre of Brent, Patric Barlow wrote libretto for *the Judgment of Paris* for the Covent Garden Venture. As far as the television Barlow played Bob character in *Is it Legal?* (1996-1998), and played the part of the vicar in *Jam & Jerusalem*. His film *Van Gogh* won Prix Futura Berlin Film Festival and *French Revolution* Best Comedy Jerusalem film Festival. He is a film actor as well. He appeared in *Shakespeare in Love, Notting Hill, The Dairy o Bridget Jones*, and most recently Woody Allen's *Scoop*. Patrick Barlow won an Olivier Award and What's Onstage Award for his adaptation of *The 39 Steps*.

PATRICK BARLOW
PATRICK BARLOW
PATRICK BARLOW

amerykańską premierę sztuka pod tytułem *Alfred Hitchcock's The 39 Steps* miała w bostońskim Huntington Theatre w 2007 roku, a z początkiem 2008 roku przeniesiona została na Broadway, gdzie wystawiana była m.in. w American Airlines Theatre, Cort Theatre i Helen Hayes Theatre. Reżyserką amerykańskich produkcji była, podobnie jak w Londynie, Irlandka Maria Aitken.

Ta szpiegowsko-miłosna historia rodem z najlepszych przedwojennych filmów przebojem weszła na deski teatrów całego świata. Po sukcesie w Wielkiej Brytanii (Leeds, Londyn, Edynburg, Windsor), adaptacja autorstwa Patricka Barlowa z powodzeniem wystawiana była w Stanach Zjednoczonych (New York-Broadway, Boston, La Jolla), a nawet w Australii (Sydney, Melbourne, Brisbane) i Nowej Zelandii (Welington). W 2007 roku sztuka otrzymała nagrodę imienia Laurenca Oliviera przyznawaną przez The Society of London Theatre dla najlepszej komedii roku, a w 2008 roku produkcja z Broadwayu zdobyła Drama Desk Award za unikalne doświadczenie teatralne i wybitną reżyserię świateł. Broadwayowska wersja *39 stopni* dotarła również do Korei Południowej i Hong Kongu. Popularność angielskich i amerykańskich produkcji sprawiła, że w 2008 roku powstały aż cztery nowe teatralne adaptacje filmu Hitchcocka: grecka w Atenach, hebrajska w Tel Avivie, czeska w Pradze, hiszpańska w Madrycie i Meksyku oraz niemiecka w Aachen i Berlinie.

Magdalena Stefańska
Sekretarz literacki

39 Steps) took place a year later in The Tricycle Theatre. The production was soon transferred to The Criterion Theatre in London (the West End) where it is still very popular. Its premiere in America entitled *Alfred Hitchcock's The 39 Steps* was held in The Huntington Theatre (Boston) in 2007, and in the beginning of 2008 it was shifted to Broadway where it was among others staged in The American Airlines Theatre, The Cort Theatre, and Helen Hayes Theatre.

This espionage-love history originating from the best prewar movies made a big hit with the audiences around the world. After the success in Great Britain (Leeds, London, Edinburgh, Windsor), Patric Barlow's adaptation was successfully staged in the United States (New York Broadway, Boston, La Jolla), Australia (Sydney, Melbourne, Brisbane) and New Zealand (Wellington). In 2007 the play won the Olivier Award for Best Comedy of the Year of The Society of London Theatre, and in 2008 earned The Drama Desk Award for Unique Theatrical Experience and Outstanding Lighting Design. Broadway version of *The 39 Steps* reached even South Korea and Hong Kong. The popularity of English and American productions caused that in 2008 as many as four new theatre adaptations of Hitchcock's film were createed: Greek in Athens, Hebrew in Tel Aviv, Czech in Prague, Spanish in Madrit and Mexico, and German in Aachen and Berlin.

Magdalena Stefańska
Literary Secretary

ELŻBIETA WOŹNIAK

Anglistka z wykształcenia. Od wielu lat mieszka w Londynie. Najchętniej przekłada farsy i komedie, nie unika dreszczowców i sztuk o poważniejszej tematyce. Dla polskich widzów odkryła wielu amerykańskich, angielskich i irlandzkich dramaturgów: R. Cooneya (*Mayday*, *Okno na Parlament*, *Wszystko w rodzinie*, *Hotel Westminster*), R. Hawdona (*Wieczór kawalerski*), B. Slade (*Za rok o tej samej porze*), K. Ludwiga (*Księżyc nad Buffalo*, *Dajcie mi tenora*), T. McNally'ego (*Maria Callas*), C. McPhersona (*Dublińska kolęda*), L. Halla (*Mała Steinberg*), S. Stephenson (*Pamięć wody*), E. Chappella (*Złodziej*), D. Marguliesa (*Opowiadania zebrane*), P. Vogela (*Najstarsza profesja*), N. Cowarda (*Upadłe anioły*), N. Simona (*Grają naszą piosenkę*), K. Mellora (*Namiętna kobieta*), J. Lloyda (*Biznes*), N. Deara (*Władza*), T. Stopparda (*Rock'n'Roll*).

ELŻBIETA WOŹNIAK

ELŻBIETA WOŹNIAK

English studies graduate living in London for many years. She prefers to translate farces and comedies, but she does not avoid thrillers and more serious plays. Elżbieta Woźniak introduced many American, English and Irish playwrights to Polish audience - among others: R. Conney (*Run for Your Wife*, *Out of Order*, *It Runs In the Family*, *Two into One*), R. Hawdon (*Perfect Wedding*), B. Slade *Same Time Another Year*), K. Ludwig (*Moon over Buffalo*, *Lend me a Tenor*), T McNally (*Masterclass*), C. McPherson (*Dublin Carol*), L. Hall (*Spoonface Steinberg*), S. Stephenson (*The Memory of Water*), E. Chappell (*Theft*), D. Marguiles (*Collected Stories*), P. Vogel (*The Oldest Proffesion*) N. Coward (*Fallen Angels*), N. Simon (*They Are Playing Our Song*), K. Mellor (*A Passionate Woman*), J. Lloyd (*Business Affairs*), and N. Dear (*Power*), T. Stoppard (*Rock'n'Roll*).

ELŻBIETA WOŹNIAK

GRANADA INTERNATIONAL

Część koncernu ITV Worldwide. Granada International jest jednym z większych oraz prężniej działających dostawców telewizji komercyjnej w Europie. Jej wyjątkowa oferta programów zawiera najlepsze produkcje brytyjskie, międzynarodowe koprodukcje, formaty , holywoodzkie filmy telewizyjne, bibliotekę kina klasyki oraz wysokiej jakości produkcje z kręgu ogólnoświatowego sektora niezależnego.

Part of ITV Worldwide, Granada International is one of the largest and most successful commercial television distributors in Europe. A unique catalogue of programming encompasses the best in UK network production, international co-productions, formats, Hollywood TV movies, classic film libraries and high quality programming from the worldwide independent production sector.

GRANADA INTERNATIONAL

Loża Przyjaciół Teatru Powszechnego

Dalkia Łódź

AMCOR

HEXELINE

PZU SA

ATLAS SZTUKI

opus film

CHATA WUJA TOMA
Rok założenia a.d. 1968

Patronat medialny

TVP ŁÓDŹ

99,2 MHz RADIO ŁÓDŹ

echo miasta

TOYA

URZĄD MIASTA ŁODZI

Remont budynku Teatru Powszechnego zrealizowano ze środków Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

dyrektor Ewa Pilawska
z-ca dyrektora Maja Wójcik

aktorzy
Masza Bogucka, Magdalena Dratkiewicz, Magdalena Drewnowska, Marta Górecka, Maja Korwin, Barbara Lauks, Karolina Łukaszewicz, Maja Korwin, Ewa Sonnenburg, Barbara Szcześniak, Magda Zając-Zawadzka, Beata Ziejka, Janusz German, Mirosław Henke, Andrzej Jakubas, Piotr Lauks, Jacek Łuczak, Artur Majewski, Grzegorz Pawlak, Jan Wojciech Poradowski, Marek Ślosarski, Maciej Więckowski, Artur Zawadzki

aktorzy współpracujący
Ilona Bartosińska, Mariola Krysińska, Zofia Plewińska, Gabriela Sarnecka, Stanisław Biczysko, Jakub Firewicz, Andrzej Hausner, Marek Kołaczkowski,Janusz Kubicki, Edward Sosna, Michał Szewczyk

kierownik literacki	Anna Maria Dolińska
reżyser	Marcin Sławiński
główna księgowa	Jadwiga Grochulska
kierownik Działu Technicznego	Edward Kołtek
pełnomocnik dyrektora ds. remontów i inwestycji	Małgorzata Pawlak
kierownik Biura Obsługo Widzów	Celina Żukowska
kierownik Działu Promocji i Reklamy	Andrzej Jakubas
sekretarz literacki	Magdalena Stefańska
sekretariat, koordynator pracy artystycznej	Małgorzata Cholak
sekretariat, tłumaczenia	Milena Jabłońska
z-ca kierownika Działu Promocji	Marta Szkudlarek
grafik, *Dział Promocji*	Janina Piechowicz
inspicjenci, suflerzy	Alina Falana, Krystyna Sabara, Małgorzata Urzędowska
z-ca kierownika Działu Technicznego	Andrzej Kowalski
z-ca kierownika Działu Technicznego, modelator	Olgierd Biedroń
główny specjalista energetyk	Kazimierz Gajda
z-ca głównej księgowej	Anna Chojecka
księgowość	Iwona Łukasiewicz, Barbara Paszkiewicz, Maria Zamojska, Józef Michalski
zaopatrzenie	Mirosława Klemm
referent techniczny	Mirosław Kluska
magazyny	Marta Najder
kasa biletowa	Małgorzata Myszkowska
z-ca kierownika Biura Obsługi Widzów	Ewa Feliga
kadry	Maria Kaźmierczak
prace perukarskie i charakteryzatorskie	Bernadeta Kundzicz-Adamska
prace krawieckie	Halina Wich, Marian Grzelak
prace modelatorskie	Krzysztof Drozdowski
prace stolarskie	Krzysztof Michalak, Antoni Popiołek
prace techniczne, transport	Marek Gibki
światło	Piotr Dygas, Adam Trautz
dźwięk	Andrzej Otomański, Maciej Kurzydłowski, Tadeusz Kuś
garderoba, rekwizyty	Tamara Fligiel, Monika Gibka, Halina Madany
pralnia	Krystyna Dubrawska
brygadzista sceny	Marcin Stasiak
montaż dekoracji	Lech Głowacki, Krzysztof Maciejewski, Andrzej Rybicki
bileterki, szatniarki	Barbara Bujak, Kazimiera Wadowska
opiekun, zdrowa żywność	Jadwiga Bartula

ŁÓDŹ TEATRALNA
Łódź – the City of Theaters

Teatr im. Stefana Jaracza
ul. Kilińskiego 45, 90-257 Łódź
tel. 42 662-33-00 (centrala), 42 662-33-35 (BOW),
e-mail: bow@teatr-jaracza.lodz.pl, www.teatr-jaracza.lodz.pl

Teatr Nowy im. Kazimierza Dejmka
ul. Zachodnia 93, 90-402 Łódź
tel. 42 633 44 94 (centrala), 42 630 20 86 (BOW),
e-mail: bilety@nowy.pl, www.nowy.pl

Teatr Wielki
Plac Dąbrowskiego, 90-249 Łódź
tel. 42 633 99 60 (centrala), 42 633 31 86 (BOW)
e-mail:teatr@teatr-wielki.lodz.pl, www.teatr-wielki.lodz.pl

Teatr Muzyczny
ul. Północna 47/51, 91-425 Łódź
tel. 42 678 35 11 (centrala), tel. 42 678 19 68 (BOW)
www.teatr-muzyczny.lodz.pl, info@teatr-muzyczny.lodz.pl

Teatr Lalek Arlekin
ul.1 Maja 2, 90-718 Łódź
tel. 42 633 08 94 (centrala), 42 632 58 99 (BOW)
www.arlekin.lodz.pl, teatr@arlekin.lodz.pl

Teatr Lalki i Aktora Pinokio
ul. Kopernika 16, 90-503 Łódź
tel. 42 636 59 88 (sekretariat), 42 636 66 90 (BOW),
e-mail: bow@pinokio.art.pl, www.pinokio.art.pl, pinokio@pinokio.art.pl

Instytutu Teatralnego

Polskie Centrum Komedii
Contemporary Comedy Centre

Teatr Powszechny
91-069 Łódź, ul. Legionów 21
Tel. 42 633 25 39 (centrala), tel/fax 42 633 50 36 (bilety)
www.powszechny.pl, teatr@powszechny.pl

W programie wykorzystano fragmenty reprodukcji obrazów Roya Lichtensteina

Opracowanie programu: Magdalena Stefańska
Tłumaczenia: Milena Jabłońska
Opracowanie graficzne: JanKa
Druk: 2K